

ИКОНОМИЧЕСКИ УНИВЕРСИТЕТ - В А Р Н А
Ф А К У Л Т Е Т „УПРАВЛЕНИЕ“
КАТЕДРА „ПРАВНИ НАУКИ“

Приета от ФС (протокол №12/29.04.2024 г.)

Приета от КС (протокол №11/15.04.2024 г.)

УТВЪРЖДАВАМ:

Декан:

(доц. д-р Добрин Добрев)

У Ч Е Б Н А П Р О Г Р А М А

ПО ДИСЦИПЛИНАТА: „ДОСТЪП И ЗАЩИТА НА ИНФОРМАЦИЯТА”

ЗА СПЕЦ: „Съдебна администрация“; ОКС „бакалавър“ – редовно обучение

КУРС НА ОБУЧЕНИЕ: 4; СЕМЕСТЪР: 8

ОБЩА СТУДЕНТСКА ЗАЕТОСТ: 150 ч.; в т.ч. аудиторна 60 ч.

КРЕДИТИ: 5

РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА СТУДЕНТСКАТА ЗАЕТОСТ СЪГЛАСНО УЧЕБНИЯ ПЛАН

<i>ВИД УЧЕБНИ ЗАНЯТИЯ</i>	<i>ОБЩО (часове)</i>	<i>СЕДМИЧНА НАТОВАРЕНОСТ (часове)</i>
АУДИТОРНА ЗАЕТОСТ:		
т.ч.		
• ЛЕКЦИИ	30	2
• УПРАЖНЕНИЯ (семинарни занятия/ лабораторни упражнения)	30	2
ИЗВЪНАУДИТОРНА ЗАЕТОСТ	90	-

Изготвили програмата:

1.
(проф. д-р Андрияна Андреева)

2.
(гл. ас. д-р Живка Матеева)

Ръководител катедра:
„Правни науки“ (доц. д-р Галина Йолова)

I. АНОТАЦИЯ

Дисциплината „Достъп и защита на информацията“ е предназначена за обучение на студентите в ОКС „Бакалавър“, специалност “Съдебна администрация” и систематически следва правната регламентация на обществените отношения във връзка с правото да се търси, получава и разпространява информация. Лекционният курс е насочен към усвояване на правните аспекти на защитата на информацията в съвременното информационно общество и тематично е разделен на три части: защита на личните данни, класифицирана информация и достъп до обществена информация, с оглед бъдещата професионална реализация на студентите като административни кадри в съдебната администрация. Основният раздел е посветен на „Защита на личните данни“, в който са обхванати въпроси относно информационни понятия в дигитална среда, даващ знания за цялостната защита на правата на субектите на данни, за условията, на които трябва да отговаря ограничаването на правото на неприкосновеност и личен живот на физическите лица, както и способите за неговата защита при нарушаването му. Съществено място е отделено на защитата като юридическа гаранция за закрила на законните интереси на физическите лица, както и на въпросите, по които има противоречлива практика на правоприлагащите органи и съдилищата. В разделите „класифицирана информация и достъп до обществена информация“ са разгледани въпросите, касаещи съответната информация, условията и реда за предоставяне на достъп до нея, както и видовете защита на класифицираната информация – физическа, документална, персонална, криптографска и др. Основната цел на дисциплината е с оглед практическата реализация на студентите да им предостави комплексни, актуални знания и умения относно защитата на личните данни, класифицираната информация и достъпа до обществена информация.

Очакваните резултати от изучаването на дисциплината могат да се обобщят в следните параметри: изграждане на цялостни и системни знания в областта на защитата на информацията в съвременното информационно общество, адекватно решаване на отделни практически казуси и ситуации, способност за работа със специализирана нормативна материя относно достъпа и защитата на съответната информация, както и възможността за нейното правилно прилагане.

Усилията на екипа са насочени и към конкретни практически умения на студентите, основани на познанието, което придобиват по време на лекционния курс. За тази цел по време на обучението се стимулира самостоятелната работа с нормативни актове, запознават се със становища на правоприлагащи органи и релевантна съдебна практика. От съществено значение за образователния процес е и връзката с практиката и бизнеса – с оглед на това по време на обучението на студентите се осигурява при възможност да присъстват в разглеждането на съдебни дела или да участват в срещи - дискусии с експерти и практики в областта на достъпа и защита на информацията.

Прилаганите методи в обучението като решаване на практически задачи и казуси, разработване на курсови проекти, посещения в практиката, участие в дискусии и семинари с експерти и практики, способност за овладяване на специфична правна терминология и правилното ѝ прилагане в практиката следва да допринесат за развитието на следните ключови компетентности: цифрова, личностна, гражданска и предприемаческа.

II. ТЕМАТИЧНО СЪДЪРЖАНИЕ

No. по ред	НАИМЕНОВАНИЕ НА ТЕМИТЕ И ПОДТЕМИТЕ	БРОЙ ЧАСОВЕ		
		Л	СЗ	ЛУ
1.	Тема първа: Правна уредба за защитата на личните данни	2	2	
1.1.	Същност на правото на защита на личните данни. Понятие за лични данни. Субекти на лични данни.			
1.2.	Историческо развитие на правната уредба за защита на личните данни. Обхват на Регламент 2016/679 и приложно поле на ЗЗЛД.			
2.	Тема втора: Принципи и условия за допустимост на обработването на лични данни	2	2	
2.1.	Съдържание на принципите за защита на личните данни и механизми за тяхното прилагане.			
2.2.	Условия за допустимост на обработването на лични данни.			
2.3.	Специални случаи на обработване на лични данни.			
3.	Тема трета: Права на субектите на данни	2	2	
3.1.	Съдържание на правата на субектите на данни.			
3.2.	Условия за упражняване и ограничаване на правата на субектите на данни.			
4.	Тема четвърта: Задължения на администраторите и обработващите лични данни	2	2	
4.1.	Понятие за администратор и обработващ лични данни. Съвместни администратори.			
4.2.	Основни задължения на администраторите и обработващите лични данни.			
5.	Тема пета: Защита на данните на етапа на проектирането и по подразбиране	2	2	
5.1.	Псевдонимизиране и анонимизиране на личните данни.			
5.2.	Дигитална идентичност и електронна идентификация.			
5.3.	Биометрични системи за контрол на достъпа.			
6.	Тема шеста: Нарушения на сигурността на личните данни	2	2	
6.1.	Понятие и видове нарушения на сигурността на личните данни.			
6.2.	Действия при нарушение на сигурността на данните.			
7.	Тема седма: Надзорни органи по защитата на личните данни	2	2	
7.1.	Определяне на водещ надзорен орган по защита на данните.			
7.2.	Комисия за защита на личните данни – национален орган по защита на личните данни.			
7.3.	Инспекторат към Висшия съдебен съвет- надзорен орган в рамките на съдебната власт.			

8.	Тема осма: Надзор за спазване на законодателството за защита на личните данни	2	2	
8.1.	Същност на надзора по защита на данните.			
8.2.	Защита на субектите на лични данни пред националния надзорен орган.			
9.	Тема девета: Съдебен контрол	2	2	
9.1.	Обжалване действията на администратор или обработващ лични данни по съдебен ред.			
9.2.	Съдебен контрол на решенията на надзорния орган по защита на личните данни.			
10.	Тема десета: Отговорност за нарушаване на защитата на личните данни	2	2	
10.1.	Административнонаказателна отговорност.			
10.2.	Гражданска отговорност.			
10.3.	Наказателна отговорност.			
11.	Тема единадесета: Защита на класифицираната информация	2	2	
11.1.	Съдържание на понятието „класифицирана информация“. Видове класифицирана информация и нива на класификация. Маркиране на информацията.			
11.2.	Видове защита на класифицирана информация – физическа, документална, персонална, криптографска, индустриална сигурност.			
12.	Тема дванадесета: Органи за защита на класифицираната информация	2	2	
12.1.	Държавна комисия по сигурността на информацията – статут и правомощия.			
12.2.	Служби за сигурност – функции. Служби за обществен ред.			
12.3.	Служител по сигурността на информацията.			
13.	Тема тринадесета: Условия и ред за получаване на достъп до класифицирана информация	2	2	
13.1.	Условия за получаване на достъп до класифицирана информация.			
13.2.	Процедура по проучване. Видове проучвания. Срокове за извършване на проучването.			
13.3.	Издаване, отнемане, прекратяване и отказ за издаване на разрешение за достъп до класифицирана информация.			
14.	Тема четиринадесета: Достъп до обществена информация	2	2	
14.1.	Понятие за обществена информация. Видове обществена информация.			
14.2.	Право на достъп до обществена информация – субекти, принципи.			
14.3.	Ограничения на правото на достъп до обществена информация.			
14.4.	Процедура за достъп до обществена информация, отказ и обжалване.			

15.	Тема петнадесета: Повторно използване на информация от общественния сектор	2	2	
15.1.	Субекти на правото на повторно използване.			
15.2.	Процедура за предоставяне на информация от общественния сектор.			
	Общо:	30	30	

III. ФОРМИ НА КОНТРОЛ

№. по ред	ВИД И ФОРМА НА КОНТРОЛА	Брой	ИАЗ ч.
1.	Семестриално оценяване		
1.1.	Решаване на практически задачи и казуси	2	20
1.2.	Тест	2	20
1.3	Самостоятелна работа по предварително зададена тема	1	10
	Общо за семестриалното оценяване:	5	50
2.	Сесийно оценяване		
2.1.	Изпит (тест)	1	40
	Общо за сесийното оценяване:	1	40
	Общо за всички форми на контрол:	6	90

IV. ЛИТЕРАТУРА

ЗАДЪЛЖИТЕЛНА (ОСНОВНА) ЛИТЕРАТУРА:

1. Матеева, Ж., Андреева, А., Иванова, Р., Александров, А., Караджов, В., Асенов, О., Аламинов, Х. Защита на личните данни в сферата на висшето образование: Правни и управленски аспекти. Варна: Наука и икономика, 2024
2. Матеева, Ж. Новият орган за провеждане на политиката в областта на електронното управление, информационното общество и информационните технологии, и мрежовата и информационна сигурност. Правото и бизнесът в съвременното общество: Сборник с доклади от 5-та национална научна конференция, 12 октомври 2022 г., Варна: Наука и икономика, 2023
3. Матеева, Ж. Съдебен контрол върху решенията и отказите за предоставяне на достъп до обществена информация. 15 години административно правораздаване в България - проблеми и перспективи: Сборник с доклади от национална кръгла маса, 15 юни 2022, Варна: Наука и икономика, 2022, 140-153.
4. Матеева, Ж. Уведомяване за нарушения на сигурността на личните данни. Правото и бизнесът в съвременното общество: Сборник с доклади от 4-та национална научна конференция, 22 октомври 2021 г., Варна: Наука и икономика, 2021, 259-269.
5. Матеева, Ж. Същност на правото на защита на личните данни. Защитата на личните данни и дигитализацията - предизвикателства и перспективи: Сборник с доклади [от 12.00.02 PR

кръгла маса, проведена в ИУ - Варна, 1 октомври 2021], Варна: Наука и икономика, 2021, 96-105.

6. Матеева, Ж. Същност на контрола по защита на класифицираната информация, осъществяван от Държавната комисия по сигурността на информацията: [Електронен ресурс]. Правото и бизнесът в съвременното общество: Сборник с доклади от 3-та Национална научна конференция, 13 ноември 2020 г., Варна: Наука и икономика, 2020, 263 - 269.

7. Матеева, Ж. Обжалване действията на администратор или обработващ лични данни по съдебен ред. Икономическа наука, образование и реална икономика: развитие и взаимодействия в дигиталната епоха: Сборник с доклади от Юбилейна международна научна конференция в чест на 100 год. от основаването на ИУ - Варна : Т. 4., Варна : Наука и икономика, 4, 2020, 231 - 241.

8. Матеева, Ж. „За задълженията на администраторите на лични данни“ // Сб. „Икономиката в променящия се свят: национални, регионални и глобални измерения“, том 4, ИУ – Варна, 2015

9. Матеева, Ж. За компетентността на Комисията за защита на личните данни // Правна мисъл, бр. 4, 2014

10. Матеева, Ж. За понятието „лични данни“ по Закона за защита на личните данни // Управление и устойчиво развитие, София, ЛТУ, Том 5, година 14, Vol 36, 2013

11. Матеева, Ж. Надзорна дейност на националния орган по защита на личните данни при новите законодателни положения на приложимото законодателство. Известия Сп. Икономически университет - Варна, Варна : Наука и икономика, 63, 2019, 1, 53 – 70.

12. Матеева, Ж. Обработване на специални категории данни съгласно Регламент (ЕС) 2016/679 (Общ регламент относно защитата на данните). Правото и бизнесът в съвременното общество: Актуални правни предизвикателства в икономиката: Сборник с доклади от 1-ва Национална научна конференция, 9 ноември 2018, Варна: Наука и икономика, 2019, 404 – 412.

13. Матеева, Ж. Правен статут на Комисията за защита на личните данни // Сб. „Знанието – традиции, иновации, перспективи“, Бургас, БСУ, Том втори, 2013

14. Матеева, Ж. Предстоящи промени в закона за търговския регистър и защитата на личните данни // Управление и устойчиво развитие, София, ЛТУ, Том 4, година 13, Vol 31, 2011

15. Матеева, Ж. Проблемът за публичността на личните данни в производството по несъстоятелност на банка // годишник на Бургаски свободен университет, Бургас, Том 34, 2016

16. Матеева, Ж. Съдебен контрол на решенията на надзорния орган по защита на личните данни. Правото и бизнесът в съвременното общество: Сборник доклади от 2-ра национална научна конференция, Варна: Наука и икономика, 2019, 83 – 90.

17. Панайотова, Ем. Достъп до обществена информация (общ режим), Сиби, 2003

18. Тошкова-Николова, Д., Н. Фети. Защита на личните данни. ИК „Труд и право“, С., 2019

19. Фети, Н., Тошкова-Николова, Д. Прилагане на защитата на личните данни. София: ИК „Труд и право“, 2020

20. Целков, В., Д. Петков, Г. Средков, П. Георгиев. Защита на данните – принципи и практики. София: За буквите – О писменехъ, 2020

ПРЕПОРЪЧИТЕЛНА (ДОПЪЛНИТЕЛНА) ЛИТЕРАТУРА:

1. Andreeva, A., Mateeva, Z. Personal Data Protection in Higher Education - Bulgaria's Experience. INTCESS 2023 - 10th International Conference on Education & Education of Social Sciences, 23-25 January 2023, Istanbul, Turkey : Hybrid Conference : Proceedings, Istanbul: Ocerint Publ., 2023, 102-108.
2. Андреева, А., Матеева, З. Employers as Personal Data Administrators - Specifics and Requirements in the Context of the Information Society. Globalization, the State and the Individual, Varna : VFU Chernorizets Hrabar , 2018, 2 (18), 139 -147.
3. Ivanova, R., Mateeva, Z. Compliance with the Principle of Accountability by the Higher Education Institutions - Administrators of Personal Data in Bulgaria. 8th International Conference on Advances in Education and Social Sciences : ADVED 2022, 10-12 October, 2022, Istanbul, Turkey: [Online], Istanbul : Ocerint Publ., 2022, 50-58.
4. Mateeva, Z. Code of Conduct Regarding the Protection of Personal Data in Higher Education - Criteria and Procedures for Approval. INTCESS 2022 - 9th International Conference on Education & Education of Social Sciences, 17-18 January 2022, Besiktas, Turkey : Online Conference: Proceedings, Istanbul : Ocerint Publ., 2022, 531-538.
5. Mateeva, Z. Specific Nature of the New Profession „Data Protection Officer” in the Context of Digitalization. Международни клъстерни политики : Българо-китайски форум : Сборник с доклади от международна конференция, Варна : Наука и икономика, 2019, 112 – 122.
6. Mateeva, Z. Conditions for Lawful Personal Data Processing by Data Controllers as per the General Data Protection Regulation. Globalization, the State and the Individual : International Scientific Journal : Conference Edition 2019, Varna : Free University “Chernorizets Hrabar”, 2019, 13 – 20.
7. Mateeva, Z. Control in the Sphere of Personal Data Protection Exercised by the Inspectorate to the Supreme Judicial Council. 5th International Conference on Advances in Education and Social Sciences, 21 - 23 October 2019, Istanbul, Istanbul : Ocerint Publ., 2019, 95 – 100
8. Матеева, Ж. Определение права на защиту персональных данных // Экономика, социология и право, Москва, 11 (ноябрь) 2012
9. Матеева, Ж. Нови изменения на чл. 64 от Закона за банковата несъстоятелност и защитата на личните данни // Сб. „Върховенството на закона – предпоставка за развитие на бизнеса и за икономически растеж“, София, 2016
10. Комисия за защита на личните данни - <https://www.cpdp.bg/>
11. Държавна комисия по сигурността на информацията - <http://www.dksi.bg>
12. Държавна агенция "Национална сигурност" - <http://www.dans.bg>